

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys ry
PL 3000
90014 Oulun yliopisto

18.2.2020

Utajärven kunta/Kunnanhallitus
Vanhatie 46, PL 18
91601 UTAJÄRVI

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellisen yhdistyksen lausunto Maaselän tuulivoimapuiston osayleiskaavaluonnoksesta

Pohjois-Pohjanmaan lintutieteellinen yhdistys (PPLY) on tyytyväinen siitä, että Maaselän tuulivoimapuiston voimalapaikkojen sijoittelussa on otettu linnustolliset arvot huomioon, esimerkkinä hankealueen pohjoispuolella sijaitseva Hanhilampi, joka lähiympäristöineen luontoselvityksessä todettiin olevan linnustollisesti arvokas ja sen seurauksena lähin tuulimylly siirrettiin kaavassa selvästi kauemmas.

Yleiskaavaluonnoksessa haluamme kiinnittää huomion sähkönsiirron reittivaihtoehtoihin Maaselän tuulivoimapuiston kytkemisessä valtakunnan verkkoon. Voimalinjojen eri linjauksista on YVA-prosessin aikana mm. Pohjois-Pohjanmaan luonnonsuojelupiiri kiinnittänyt huomiota suoluonnon monimuotoisuuden kannalta kriittiseen Maaselästä Pälliin kulkevan linjaukseen.

Tuulivoimapuiston liittäminen yleiseen sähköverkkoon

Arvioimme tässä lausunnossa Maaselän tuulivoimapuiston YVA-selostuksen liitteessä 4 mainittuja vaihtoehtoja. Vaihtoehto A eli Maaselän ja Pällin välinen noin 18 km pituinen reitti koostuu suurimmaksi osaksi luonnontilaltaan vaihtelevilla soilla kulkevista osuuksista (Ramboll Oy, Maaselän tuulivoimahankkeen luontoselvitys 2016). Kyse ei ole vain vaihtelevista soista, vaan osin luonnontilaisista aapasuo-osuuksista, jotka ovat linnustollisesti erittäin arvokasta aluetta. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan tuulivoimaselvitykseen liittyvässä selvityskartassa "Tuulivoimarakentamisen suhde luonnonympäristöön Pohjois-Pohjanmaalla" näkyy Muhoksen ja Utajärven väliselle alueelle sijoittuva Maakunnallisesti arvokkaisiin lintualueisiin (MAALI) kuuluva Kivisuon-Kontionsuon-Lääväsuon-Räkäsuon suokokonaisuus. Alue kuuluu nimellä Muhoksen suot myös valtakunnallisesti arvokkaisiin lintualueisiin (FINIBA). Siinä keskeisiä suojeluperusteita ovat alueella esiintyvät harvinaiset ja uhanalaiset suolajit, mm. muuttohaukka ja metsähanhi. Vaihtoehto A kulkisi tämän FINIBA- ja MAALI-alueen halki.

Ihmisen aiheuttama häiriö, esim. voimalinjan rakentaminen, voi karkottaa useita arkoja suojeltuja lajeja suoalueelta. Rakentamisen jälkeen voimajohdot lisäävät etenkin isompien lintujen

törmäysriskiä. Vaihtoehto A:n linjauksen puhkomalla alueella pesii mm. useita pareja uhanlaista riekkoa, joka muiden metsäkanalintujen kanssa on huonon lentotaidon takia alttiimpi törmäämään voimalinjoihin. Muuttohaukan laaja reviiri osuisi suoraan kyseiselle voimajohtolinjalle, mikä merkitsisi, että sen saalistaessa muissa linnuissa aiheutuva paniikki johtaisi törmäyskuolleisuuden nousuun. Rambollin tekemän YVA-selostuksen mukaan Suomessa voimajohtojen aiheuttamaksi lintujen kuolleisuudeksi on arvioitu 0,7 yksilöä/linjakilometri/vuosi (Koistinen, J. 2004. Tuulivoimaloiden linnustovaikutukset). Muuttohaukan reviiri on laaja, jopa useita satoja hehtaareja. Metsähanhen osalta kyseinen FINIBA- ja MAALI-alue on yksi Pohjois-Pohjanmaan tärkeimmistä keskittymistä. Linjausta arvokkailla suoalueilla ei voi tehdä niin, ettei se menisi jossain kohtaa näiden lajien suosimien avosoiden ylitse.

Vaihtoehto A:n Maaselkä-Pälli -voimalinjan puhkoma laaja aapasuoalue sai Pohjois-Pohjanmaan 1.vaihemaakuntakaavaan luo1-kaavoitusmerkinnän (luo1=luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä suoalue), jossa kriteerinä pidettiin käytännössä linnuston osalta suolintujen kokonaislajimäärää. Suoalueella pesii edellä mainittujen lajien lisäksi myös useita muita valtakunnallisesti ja alueellisesti uhanalaisia suolintulajeja. Vaihtoehto A:ssa voimalinja halkaisisi myös tuoret Utajärven kunnan, Suomen Luonnonsuojelun Säätö- ja Fortumin suojelemat alueet Kivisuon pohjoislohkolla. Nämä alueet kuuluvat Maaselän tuulivoimapuiston YVA-prosessin jälkeen v. 2017 perustettuun Kivisuon yli 200 hehtaarin luonnonsuojelualuekokonaisuuteen. Suojelualuetta laajennetaan todennäköisesti merkittävästi vuoden 2020 aikana.

Räkäsuon Natura 2000 -alue, joka on maakuntakaavassa varustettu merkinnällä SL-1, on myös vaihtoehto A:n linjauksen välittömässä läheisyydessä ja kyseisellä suojelualueella pesivien useiden suolintujen, mm. riekon ja muuttohaukan, reviirit ovat kiinteässä yhteydessä etenkin Suojärven pohjoispuolella olevaan Lääväsuon kaakkoispäähän.

Lääväsuon-Kivisuon-Kontionsuon lintuarvot ovat niin merkittävät, että voimalinjojen rakentaminen alueelle merkitsisi useille uhanalaisille suolajeille luonnontilaisen tai sen kaltaisen elinympäristön rikkoutumista peruuttamattomasti. Kyseinen suoalue toimii myös muutonaikaisena väylänä ja levähdysalueena mm. metsähanhelle ja kurjelle, joita alueelle kerääntyy muuton huippuaikoihin huomattavia määriä. Suokokonaisuuden säilyminen vähintään nykyisenkaltaisena on luonnon monimuotoisuuden ja uhanalaisten lajien suojelun kannalta tärkeää.

Sähkönsiirron reittivaihtoehto B Maaselästä Hepoharjun kautta Utaseen ja edelleen Pyhäselkään olisi linnustollisesti hyväksyttävämpi. Sielläkin tulisi välttää laajojen avosoiden halkomista.

Oulussa 18.2.2020

Ari-Pekka Auvinen
PPLYn puheenjohtaja

Petri Haapala
PPLYn suojelutoimikunnan puheenjohtaja